



Fundusze Europejskie
dla Nowoczesnej Gospodarki



Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską



NCBR
Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Załącznik nr 2a do RWP

Przewodnik kwalifikowalności wydatków dla 1 priorytetu program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki

FENG.01.01-IP.01-002/24

Spis treści

1. Ogólne zasady kwalifikowalności wydatków w projekcie.....	5
1.1 Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach pomocy publicznej oraz pomocy de minimis	
5	
1.2 Zasady kwalifikowalności podatku VAT.....	7
2. Wkład własny	8
3. Wydatki kwalifikowalne modułu B+R.....	9
3.1 Pomoc publiczna.....	9
3.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	9
3.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu B+R	10
3.3.1 Personel projektu	10
3.3.2 Usługi zewnętrzne (podwykonawstwo).....	12
3.3.3 Amortyzacja (aparatura i sprzęt)	13
3.3.4 Amortyzacja (budynki).....	13
3.3.5 Nieruchomości	13
3.3.6 Wartości niematerialne i prawne	14
3.3.7 Dostawy (inne niż środki trwałe)	14
3.3.8 Usługi zewnętrzne (koszty operacyjne)	14
3.3.9 Koszty pośrednie (ogólne)	15
4. Wydatki kwalifikowalne modułu wdrożenie innowacji	16
4.1 Pomoc publiczna.....	16
4.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	16
4.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Wdrożenie innowacji	17
4.3.1 Grunty	17
4.3.2 Nieruchomości zabudowane	17
4.3.3 Środki trwałe/dostawy	17
4.3.4 Roboty budowlane.....	18
4.3.5 Wartości niematerialne i prawne	18
4.3.6 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)	18
4.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo).....	18
4.3.8 Podatki i opłaty.....	19
5. Wydatki kwalifikowalne modułu infrastruktura B+R.....	20
5.1 Pomoc publiczna.....	20
5.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	20
5.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Infrastruktura B+R.....	20
5.3.1 Grunty	20

5.3.2 Nieruchomości zabudowane	21
5.3.3 Środki trwałe/dostawy	21
5.3.4 Roboty budowlane.....	21
5.3.5 Wartości niematerialne i prawne	22
6. Wydatki kwalifikowalne modułu cyfryzacja.....	23
6.1 Pomoc publiczna.....	23
6.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania.....	23
6.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Cyfryzacja	23
6.3.1 Grunty.....	24
6.3.2 Nieruchomości zabudowane	24
6.3.3 Środki trwałe/dostawy	24
6.3.4 Roboty budowlane.....	25
6.3.5 Wartości niematerialne i prawne	25
6.3.6 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)	25
6.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo krajowe).....	25
6.3.8 Usługi zewnętrzne (doradztwo zagraniczne).....	26
7. Wydatki kwalifikowalne modułu zazielenienie przedsiębiorstw.....	27
7.1 Pomoc publiczna.....	27
7.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania	27
7.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu zazielenienie.....	29
7.3.1 Grunty.....	30
7.3.2. Nieruchomości zabudowane	30
7.3.3 Środki trwałe/dostawy	30
7.3.4 Roboty budowlane.....	31
7.3.5 Wartości niematerialne i prawne	31
7.3.6 Usługi zewnętrzne (doradztwo).....	31
7.3.7 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)	32
7.3.8 Ochrona środowiska, w tym obniżenie emisyjności - dodatkowe komponenty w istniejącym zakładzie.	32
7.3.9 Ochrona środowiska, w tym obniżenie emisyjności - koszty budowy infrastruktury dedykowanej.	32
7.3.10 Ochrona środowiska, w tym obniżenie emisyjności - całkowite koszty inwestycji (obniżona intensywność pomocy)	33
7.3.11 Efektywność energetyczna - całkowite koszty inwestycji (obniżona intensywność).	33
7.3.12. Efektywność energetyczna w budynkach - Całkowite koszty inwestycji.....	33
7.3.13. OZE, wodór i kogeneracja – całkowite koszty inwestycji	34
7.3.14 Efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy – całkowite koszty inwestycji. ..	34
7.3.15 Gospodarowanie zasobami i GOZ - Dodatkowe koszty (scenariusz alternatywny)	35

7.3.16 Gospodarowanie zasobami i GOZ - Dodatkowe komponenty w istniejącym zakładzie	36
7.3.17 Usługi zewnętrzne (de minimis)	36
8. Wydatki kwalifikowalne modułu kompetencje.....	37
8.1 Pomoc publiczna	37
8.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania.....	37
8.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Kompetencje.....	37
8.3.1 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe uproszczone)	37
8.3.2 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe rzeczywiste).....	38
8.3.3 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe zagraniczne).....	38
9. Wydatki kwalifikowalne modułu internacjonalizacja	39
9.1 Pomoc publiczna	39
9.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania.....	39
9.3 Kategorie wydatków w ramach modułu Internacjonalizacja.....	39
9.3.1 Dostawy (inne niż środki trwałe) (udział w targach)	39
9.3.2 Usługi zewnętrzne (udział w targach).....	40
9.3.3 Koszty wsparcia uczestników projektu (udział w targach)	40
9.3.4 Koszty wsparcia uczestników projektu (udział w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych)	40
9.3.5 Usługi zewnętrzne (udział w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych).....	41
9.3.6 Usługi zewnętrzne (organizacja przyjazdowych misji gospodarczych o randze międzynarodowej)	41
9.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo).....	41
9.3.8 Usługi zewnętrzne rezerwacja targów (de minimis)	42
9.3.9 Podatki i opłaty (prawa własności przemysłowej).....	42
9.3.10 Usługi zewnętrzne (prawa własności przemysłowej)	42
9.3.11 Usługi zewnętrzne – wstępne orzeczenie (de minimis).....	42
Tabele intensywności wsparcia	43

1. Ogólne zasady kwalifikowalności wydatków w projekcie

Pojęcia „wydatki kwalifikowalne” i „koszty kwalifikowalne” są stosowane w Przewodniku zamiennie.

1.1 Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach pomocy publicznej oraz pomocy de minimis

Maksymalne progi wartości dofinansowania i jej intensywności oraz rodzaje wydatków kwalifikowalnych wskazane w Przewodniku wynikają z zasad udzielania pomocy publicznej uregulowanych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w stosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (z późn. zm.) (dalej: **rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014**) oraz zasad udzielania pomocy *de minimis* uregulowanych w Rozporządzeniu Komisji (UE) nr 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (z późn. zm.) (dalej: **Rozporządzenie 2023/2831**).

Wartość pomocy publicznej w ramach niżej wymienionych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć wskazanych progów¹, z zastrzeżeniem, iż na etapie oceny projektu nie ma możliwości zwiększenia pierwotnie wnioskowanego dofinansowania:

a) regionalna pomoc inwestycyjna (art. 14):

- dla inwestycji, której koszty kwalifikowalne wynoszą od 55 do 110 mln euro pomoc na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny nie może przekroczyć wartości „dostosowanej kwoty” pomocy obliczonej zgodnie z mechanizmem określonym w art. 2 pkt 20 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014;
- dla inwestycji, której koszty kwalifikowalne wynoszą powyżej 110 mln EUR wartość pomocy na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny nie może przekroczyć :
 - i. w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 15 %: 12,38 mln EUR;
 - ii. w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 20 %: 16,5 mln EUR;
 - iii. w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 25 %: 20,63 mln EUR;
 - iv. w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 30 %: 24,75 mln EUR;
 - v. w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 35 %: 28,88 mln EUR;
 - vi. w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 40 %: 33 mln EUR;
 - vii. w przypadku maksymalnej intensywności pomocy regionalnej na poziomie 50 %: 41,25 mln EUR;

b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18): **2,2 mln EUR** na przedsiębiorstwo i na projekt;

c) pomoc na udział MŚP w targach (art. 19): **2,2 mln EUR na przedsiębiorstwo rocznie;**

d) pomoc na projekty badawczo-rozwojowe (art. 25) w przypadku modułu B+R:

¹ Z uwzględnieniem kumulacji pomocy, o której mowa w art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014

- i. jeśli moduł obejmuje głównie badania przemysłowe: **35 mln EUR** na przedsiębiorstwo i na projekt;
Dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych modułu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii badań przemysłowych;
 - ii. jeśli moduł obejmuje głównie eksperymentalne prace rozwojowe: **25 mln EUR** na przedsiębiorstwo i na projekt;
Dotyczy to sytuacji, w której więcej niż połowa kosztów kwalifikowalnych modułu jest ponoszona na działania wchodzące w zakres kategorii eksperymentalnych prac rozwojowych.
- e) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28): **10 mln EUR** na przedsiębiorstwo i na projekt;
 - f) pomoc szkoleniowa (art. 31): **3 mln EUR** na projekt szkoleniowy;
 - g) pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, w tym obniżenie emisyjności (art. 36): **30 mln EUR** na przedsiębiorstwo na projekt inwestycyjny, z zastrzeżeniem, iż w przypadku pomocy na infrastrukturę dedykowaną i magazynowanie, o których mowa w art. 36 ust. 4 limit wynosi: 25 mln EUR na projekt;
 - h) pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną inną niż w budynkach (art. 38): **30 mln EUR**;
 - i) pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną w budynkach (art. 38a): **30 mln EUR**
 - j) pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji (art. 41): **30 mln EUR**;
Wszystkie części inwestycji (wytwarzanie i magazynowanie) uznaje się za stanowiące jeden zintegrowany projekt na potrzeby weryfikacji zgodności z programami określonymi w art. 4 Rozporządzenia nr 651/2014
 - k) pomoc inwestycyjną na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy (art. 46): **50 mln EUR** na przedsiębiorstwo na projekt;
 - l) pomoc inwestycyjna na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym (art. 47): **30 mln EUR**.

Pomoc de minimis może być udzielona pod warunkiem, że łącznie z inną pomocą de minimis lub pomocą de minimis w rolnictwie i rybołówstwie, otrzymaną w okresie trzech lat z różnych źródeł i w różnych formach, **nie przekroczy kwoty wskazanej w Rozporządzeniu 2023/2831, która obecnie wynosi 300 000 euro dla jednego przedsiębiorcy**. Do celów ustalenia dopuszczalnego pułapu pomocy de minimis przez jednego przedsiębiorcę rozumie się jedno przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 2 ust. 2 **Rozporządzenia 2023/2831**. Wnioskowana pomoc de minimis nie może przekroczyć ww. limitu.

Koszty de minimis mogą zostać poniesione najwcześniej po dniu złożenia wniosku, z wyjątkiem wybranych kosztów objętych pomocą de minimis wskazanymi w poszczególnych modułach.

Aby ustalić, czy przestrzegane są ww. maksymalne progi pomocy oraz progi maksymalnej intensywności pomocy (wskazane w poszczególnych modułach), należy wziąć pod uwagę **warunki kumulacji** wskazane w art. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, tj. przy obliczaniu uwzględnia się całkowitą kwotę pomocy w ramach danego przeznaczenia pomocy **w ramach projektu**.

Na etapie oceny wniosku o dofinansowanie do przeliczenia na EUR wysokości wnioskowanego dofinansowania stosowany jest kurs średni EUR – ogłaszany przez Narodowy Bank Polski – obowiązujący w dniu ogłoszenia naboru.

W ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej koszty związane z wytwarzaniem energii można uznać za kwalifikowalne, o ile spełnione są łącznie trzy następujące warunki:

1. wytwarzanie energii nie jest podstawowym celem modułu (większość kosztów nie powinna być powiązana z wytwarzaniem energii);
2. zdolność wytwarzania energii powinna być dostosowana do potrzeb przedsiębiorstwa, tj. celem jest zużywanie wytworzonej energii na potrzeby własne (maksymalnie 20% zaplanowanej do wytworzenia energii może zostać sprzedane, na podstawie analizy ex ante);
3. w odniesieniu do źródła energii, jedynie inwestycje, które kwalifikowałyby się do otrzymania pomocy na podstawie zasad dotyczących pomocy państwa w sektorze energii, będą uznane za kwalifikowalne, np. odnawialne źródła energii lub wysokosprawna kogeneracja.

Do przeliczenia na EUR wysokości udzielonego dofinansowania w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy w projekcie, stosowany jest kurs średni walut obcych – ogłaszany przez Narodowy Bank Polski – obowiązujący w dniu zawarcia umowy o dofinansowanie, a w przypadku zmiany – w dniu zawarcia aneksu do umowy o dofinansowanie.

1.2 Zasady kwalifikowalności podatku VAT

Podatek VAT co do zasady stanowi wydatek niekwalifikowalny w projekcie.

Podatek VAT może stanowić wydatek kwalifikowalny w ramach projektu tylko wtedy, gdy:

1. Wnioskodawcy nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku VAT na podstawie przepisów o VAT obowiązujących w naszym kraju;
2. żadnemu innemu podmiotowi zaangażowanemu w realizację projektu lub wykorzystującemu do działalności opodatkowanej produkty będące efektem realizacji projektu, zarówno w fazie realizacyjnej, jak i operacyjnej, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym, nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot podatku VAT. Posiadanie wyżej wymienionego prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na niepodjęcie przez podmiot czynności zmierzających do realizacji tego prawa.

Za posiadanie prawa do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego, o którym mowa powyżej, nie uznaje się możliwości określonej w art. 113 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ani przypadku wskazanego w art. 90 ust. 10 pkt 2 tej ustawy.

2. Wkład własny

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego w zadeklarowanej wysokości na pokrycie części kosztów kwalifikowalnych w projekcie.

Wkład własny może zostać wniesiony wyłącznie w formie pieniężnej (rozchód środków finansowych z rachunku lub kasy w trakcie trwania projektu). Wkład własny Wnioskodawcy nie może pochodzić ze środków publicznych, w tym dotacji/subwencji z budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Oznacza to środki finansowe wnoszone przez Wnioskodawcę, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowalnych i które nie zostaną Wnioskodawcy przekazane w formie dofinansowania (różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną Wnioskodawcy).

3. Wydatki kwalifikowalne modułu B+R

3.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module B+R na podstawie **art. 25 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014** jako pomoc na projekty badawczo-rozwojowe.

3.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Jeśli projekt składa się z więcej niż jednego modułu, wydatki kwalifikowalne modułu B+R muszą wynosić minimum 20% wydatków kwalifikowalnych całego projektu.

Minimalna wysokość wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu B+R wynosi 3 mln zł².

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na prowadzenie projektów badawczo-rozwojowych nie może przekroczyć:

- 50% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku badań przemysłowych;
- 25% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku eksperymentalnych prac rozwojowych.

Intensywność może zostać zwiększona do maksymalnie 80% kosztów kwalifikowalnych w następujący sposób:

- a) o 10% dla średnich przedsiębiorców,
- b) o 20% dla mikro- i małych przedsiębiorców,
- c) o 15% gdy wyniki prac B+R przeprowadzonych w ramach modułu zostaną **szeroko rozpowszechnione** podczas konferencji, za pośrednictwem publikacji, ogólnodostępnych baz, bądź oprogramowania bezpłatnego lub otwartego.
- d) o 5% jeżeli projekt badawczo-rozwojowy jest realizowany w obszarze województw dolnośląskiego i wielkopolskiego, a także następujących gmin regionu warszawskiego stołecznego: Baranów, Błonie, Dąbrówka, Dobrze, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Jadów, Jaktorów, Kałuszyn, Kampinos, Kołbiel, Latowicz, Leoncin, Leszno, Mrozy, Nasielsk, Osieck, Prażmów, Serock, Siennica, Sobienie-Jeziory, Strachówka, Tarczyn, Tłuszcz, Zakroczym i Żabia Wola,
- e) o 15% jeżeli projekt badawczo-rozwojowy jest realizowany w obszarze województw: kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, lubuskiego, łódzkiego, małopolskiego, opolskiego, podkarpackiego, podlaskiego, pomorskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego lub zachodniopomorskiego i regionu mazowieckiego regionalnego.

Premii określonych w lit. c), d) i e) nie można łączyć ze sobą.

W przypadku realizacji modułu w kilku lokalizacjach, o których mowa w lit. d) lub e), należy zastosować niższą z premii.

² W przypadku realizowania zarówno modułu B+R jak i Wdrożenie innowacji limit 3 mln PLN odnosi się do jednego (wybranego) modułu.

W przypadku realizacji części lub całości modułu poza lokalizacjami, o których mowa w lit. d) lub e), premie z niniejszych punktów nie są należne.

Intensywność wsparcia w module B+R została przedstawiona w Tabeli nr 1.

W przypadku ubiegania się o zwiększenie intensywności (premia) z tytułu **szerokiego rozpowszechniania** wyników prac B+R należy zadeklarować we wniosku, że w okresie do 5 lat od zakończenia modułu B+R jego wyniki zostaną:

- 1) zaprezentowane na co najmniej 3 konferencjach naukowych lub technicznych, w tym co najmniej 1 o randze ogólnokrajowej, lub
- 2) opublikowane w co najmniej 2 czasopismach naukowych lub technicznych (zawartych w wykazie czasopism opublikowanym przez MNiSW, aktualnym na dzień przyjęcia artykułu do druku), lub
- 3) opublikowane w powszechnie dostępnych bazach danych, zapewniających swobodny dostęp do uzyskanych wyników badań, lub
- 4) w całości rozpowszechnione za pośrednictwem oprogramowania bezpłatnego lub oprogramowania z licencją otwartego dostępu.

3.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu B+R

3.3.1 Personel projektu

W ramach kategorii kwalifikowalne jest wyłącznie wynagrodzenie personelu projektu badawczo-rozwojowego będącego przedmiotem modułu B+R - pracowników **kadry naukowo-badawczej**, tj. pracowników badawczych, pracowników technicznych, pozostałych pracowników pomocniczych:

- a) zatrudnionych na umowę o pracę,
- b) zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej, tj. umowy zlecenia
- c) osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą będących Wnioskodawcą,
- d) osób współpracujących w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z Wnioskodawcą będącym osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą.

Wydatki są kwalifikowalne wyłącznie w zakresie i przez okres zaangażowania personelu projektu w realizację projektu badawczego, będącego przedmiotem modułu B+R.

W przypadku wykonywania przez dany personel jakichkolwiek zadań związanych z zarządzaniem, nadzorem lub koordynacją projektem badawczo-rozwojowym będącym przedmiotem modułu B+R lub zarządzaniem modułem B+R lub zarządzaniem projektem (składającym się także z innych modułów niż moduł B+R), koszt jego wynagrodzenia jest niekwalifikowalny w kategorii Personel projektu. Koszt wynagrodzenia takich osób (np. kierownika zarządzającego modułem, kierownika modułu B+R), niezależnie od wymiaru zaangażowania w czynności zarządcze i łączenie ich z zadaniami badawczymi, również na podstawie innej formy zaangażowania w ramach projektu stanowi w całości wydatek kwalifikowalny w kategorii Koszty pośrednie (ogólne).

Koszt zaangażowania **osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą będącej Wnioskodawcą** jest kwalifikowalny pod warunkiem wyraźnego wskazania tej formy zaangażowania

we wniosku wraz z zakresem obowiązków tej osoby i kosztem jej zaangażowania rozliczanego na podstawie noty księgowej.

Wydatek kwalifikowalny stanowią następujące składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzenia pracowników:

- 1) wynagrodzenie zasadnicze;
- 2) premie lub nagrody (z wyjątkiem nagród jubileuszowych), jeśli: wynikają one z regulaminu wynagrodzeń, który ustala jednolite zasady dla wszystkich pracowników (także tych niezaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych z FENG), lub regulaminu pracy, lub innych przepisów prawa pracy oraz obowiązują co najmniej 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku; ale jeśli organizacja Wnioskodawcy powstała później, wystarczy spełnienie warunku zgodności z ww. regulaminami oraz przepisami prawa pracy;
- 3) dodatek do wynagrodzenia za wykonywanie zadań w projekcie;
- 4) dodatek za wieloletnią pracę i dodatek funkcyjny;
- 5) wynagrodzenie za okres urlopu wypoczynkowego – proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację badań przemysłowych, prac rozwojowych w miesiącu, w którym korzystał on z urlopu, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu, który go poprzedza;
- 6) wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczeń społecznych – proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację projektu w miesiącu, gdy był on niezdolny do pracy, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu, który go poprzedza;
- 7) dodatkowe wynagrodzenie roczne wynikające z przepisów prawa pracy wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne i fundusze pozaubezpieczeniowe – proporcjonalnie do okresu, w jakim pracownik realizował zadania w projekcie;
- 8) składka na:
 - a) ubezpieczenie emerytalne, w tym Pracowniczy Program Emerytalny, Pracownicze Plany Kapitałowe,
 - b) ubezpieczenie rentowe,
 - c) ubezpieczenie chorobowe,
 - d) ubezpieczenie zdrowotne,
 - e) ubezpieczenie wypadkowe;
 - f) składka na Fundusz Pracy;
 - g) składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
 - h) zaliczka na podatek dochodowy;
 - i) odpisy na ZFŚŚ.

Zatrudnienie lub oddelegowanie personelu do realizacji zadań związanych z realizacją projektu badawczo-rozwojowego będącego przedmiotem modułu B+R musi być odpowiednio uwzględnione w umowie o pracę, porozumieniu lub zakresie czynności służbowych pracownika lub w opisie stanowiska pracy poprzez wskazanie w szczególności zadań wykonywanych w ramach projektu.

Jeżeli stosunek pracy pracownika Wnioskodawcy jedynie w części obejmuje zadania w ramach projektu badawczo-rozwojowego, koszt wynagrodzenia jest kwalifikowalny pod warunkiem, że:

- a) zadania związane z realizacją projektu zostaną wyraźnie wyodrębnione w umowie o pracę, porozumieniu lub zakresie czynności służbowych pracownika lub opisie stanowiska pracy,
- b) zakres zadań związanych z realizacją projektu stanowi podstawę do określenia proporcji faktycznego zaangażowania pracownika w realizację projektu w stosunku do czasu pracy wynikającego z umowy o pracę tego pracownika,
- c) koszt wynagrodzenia personelu projektu odpowiada proporcji, o której mowa w lit. b, chyba, że zakres odpowiedzialności, złożoność lub poziom wymaganych kompetencji na danym stanowisku uzasadnia różnicę w udziale wydatku do czasu pracy wynikającego ze stosunku pracy.

Ponadto, koszt wynagrodzenia jest kwalifikowalny pod warunkiem, że:

- a) obciążenie wynikające z zaangażowania zawodowego danej osoby nie wyklucza możliwości prawidłowej i efektywnej realizacji wszystkich zadań powierzonych danej osobie,
- b) łączne zaangażowanie zawodowe personelu projektu w realizację wszystkich projektów finansowanych z funduszy UE oraz działań finansowanych z innych źródeł, w tym środków własnych Wnioskodawcy i innych podmiotów (niezależnie od formy zaangażowania) nie przekracza 276 godzin miesięcznie; do ww. limitu wlicza się okres urlopu wypoczynkowego oraz czas niezdolności do pracy wskutek choroby, natomiast nie wlicza się innych nieobecności pracownika (np. urlop bezpłatny, rodzicielski i macierzyński).

Przed zaangażowaniem osoby do projektu Wnioskodawca musi zweryfikować spełnienie ww. warunku (weryfikacji można dokonać posiłkując się pisemnym oświadczeniem złożonym przez osobę mającą być zaangażowaną do projektu). Warunek ten powinien być spełniony w całym okresie kwalifikowania wynagrodzenia danej osoby w tym projekcie, przy czym w przypadku wystąpienia nieprawidłowości w zakresie spełnienia tego warunku za niekwalifikowalne należy uznać wynagrodzenie personelu projektu (w całości lub w części) w tym projekcie, w ramach którego zaangażowanie personelu projektu spowodowało naruszenie tego warunku.

3.3.2 Usługi zewnętrzne (podwykonawstwo)

W ramach kategorii usługi zewnętrzne (podwykonawstwo) kwalifikowalne są koszty badań wykonywanych na podstawie umowy oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu badawczo-rozwojowego.

Podwykonawstwem nie są czynności pomocnicze niezbędne do wykonania zadań projektowych, takie jak usługi prawne, księgowe, podatkowe lub reklamowe (tego rodzaju koszty pokrywane są w ramach kosztów pośrednich (ogólnych)).

Limit na podwykonawstwo, tzn.: wartość prac realizowanych na zasadzie podwykonawstwa wynosi **70%** kosztów kwalifikowalnych badań przemysłowych i prac rozwojowych ponoszonych w module B+R.

Koszty usług zewnętrznych (podwykonawstwa) nie zaliczają się do podstawy naliczania kosztów pośrednich modułu.

W ramach kategorii podwykonawstwo kwalifikowalne są umowy o dzieło oraz umowy B2B.

3.3.3 Amortyzacja (aparatura i sprzęt)

W ramach kategorii kwalifikowalne są odpisy amortyzacyjne aparatury naukowo-badawczej i sprzętu wykorzystywanych w celu prowadzenia badań przemysłowych i prac rozwojowych albo tylko prac rozwojowych wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby realizowanego modułu B+R.

Odpisy amortyzacyjne stanowią wydatek kwalifikowalny, jeśli łącznie spełnione są następujące warunki:

- a) aparatura i sprzęt w momencie zakupu jest środkiem trwałym;
- b) aparatura i sprzęt jest niezbędna do prawidłowej realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu i bezpośrednio wykorzystywana w projekcie;
- c) aparatura i sprzęt do badań przemysłowych lub prac rozwojowych projektu są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych Wnioskodawcy;
- d) odpisy amortyzacyjne są obliczane na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie z polityką rachunkowości Wnioskodawcy;
- e) kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu, w którym faktycznie aparatura i sprzęt jest wykorzystywana do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych modułu;
- f) jeśli aparatura i sprzęt jest wykorzystywana także w innych celach niż realizacja modułu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych modułu;
- g) zakup aparatury i sprzętu nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- h) zakup aparatury i sprzętu nie został rozliczony ani przedstawiony do rozliczenia jako koszt kwalifikowalny projektu;
- i) odpisy amortyzacyjne dotyczą aparatury i sprzętu, która została zakupiona w sposób racjonalny i efektywny – po cenach, które nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

Jeżeli Wnioskodawca nie jest zobowiązany do stosowania ustawy o rachunkowości, stosuje odpowiednie przepisy podatkowe.

3.3.4 Amortyzacja (budynki)

W ramach kategorii kwalifikowalne są odpisy amortyzacyjne budynków odpowiadające okresowi realizacji modułu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku wykorzystywania budynków także w innych celach niż realizacja modułu – kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych w ramach modułu.

3.3.5 Nieruchomości

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty gruntów, które w całości lub części będą wykorzystywane bezpośrednio na potrzeby prowadzonych badań przemysłowych, prac rozwojowych.

Koszty gruntów są kwalifikowalne w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych prowadzonych w ramach modułu.

Kwalifikowalne są takie koszty gruntów, jak:

- a) dzierżawa gruntów – tylko raty czynszu dzierżawnego - kwalifikowalna jest tylko ta część kosztów, która odpowiada proporcji wykorzystania gruntów w celu realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych w ramach modułu;
- b) wieczyste użytkowanie gruntów – tylko opłaty za użytkowanie wieczyste - kwalifikowalna jest tylko ta część kosztów, która odpowiada proporcji wykorzystania gruntów w celu realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych w ramach modułu.

3.3.6 Wartości niematerialne i prawne

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych³ nabytych od osób trzecich na warunkach rynkowych – w formie patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp., wykorzystywanych, aby prowadzić badania przemysłowe lub prace rozwojowe.

3.3.7 Dostawy (inne niż środki trwałe)

W ramach kategorii kwalifikowalne są wydatki związane z dostawami, czyli koszty zakupu materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów, ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją prac B+R w module.

Kwalifikowalne są koszty:

- a) materiałów i środków eksploatacyjnych niezbędnych do realizacji prac B+R np. koszty surowców, półproduktów, odczynników;
- b) sprzętu laboratoryjnego wykorzystywanego do prac B+R, tj. koszty zakupów, które nie są środkiem trwałym zgodnie z ustawą o rachunkowości;
- c) utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji, w jakiej są wykorzystywane do prac B+R;
- d) eksploatacji aparatury naukowo-badawczej.

3.3.8 Usługi zewnętrzne (koszty operacyjne)

Kwalifikowalne są koszty operacyjne dotyczące:

- a) pomocniczych usług obcych, które są niezbędne do realizacji projektu, ale nie wpisują się w definicję innych kategorii;
- b) opłat związanych z dopuszczeniem do badań;
- c) usług transportowych niezbędnych do prawidłowej realizacji prac badawczych;
- d) wynajmu/leasingu operacyjnego aparatury naukowo-badawczej wykorzystywanej w celu prowadzenia badań przemysłowych i prac rozwojowych albo tylko prac rozwojowych wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby realizowanego projektu;
- e) wynajmu powierzchni laboratoryjnej, wykorzystywanej do prac B+R projektu (oznacza wynajęcie przez Wnioskodawcę laboratorium do prowadzenia w nim badań przez personel Wnioskodawcy). Powierzchnia laboratoryjna finansowana w

³ Zgodnie z ustawą o rachunkowości: wartości niematerialne i prawne to nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki.

ramach tej kategorii to powierzchnia przystosowana do przeprowadzania badań, np. ze względu na wymagane certyfikaty lub zastosowane systemy zabezpieczeń, bez aparatury badawczej;

- f) subskrypcja oprogramowania wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby realizowanego modułu.

3.3.9 Koszty pośrednie (ogólne)

Koszty pośrednie modułu stanowią koszty niezbędne do realizacji modułu B+R, **których nie można bezpośrednio przypisać do głównego celu modułu B+R**, w szczególności wynagrodzenia kadry zarządzającej, koszty delegacji oraz koszty administracyjne związane z obsługą modułu, które nie wymagają podejmowania merytorycznych działań zmierzających do osiągnięcia celu modułu.

W ramach kosztów pośrednich finansowane są koszty ogólne, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach pozostałych kategorii.

Koszty pośrednie rozliczane są metodą ryczałtową i stanowią 25% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich dotyczących modułu B+R z wyjątkiem kosztów usług zewnętrznych (podwykonawstwo).

Koszty pośrednie (ogólne) = [(Personel projektu + Amortyzacja (aparatura i sprzęt) + Amortyzacja (budynki) + Nieruchomości + Wartości niematerialne i prawne + Dostawy (inne niż środki trwałe) + Usługi zewnętrzne(koszty operacyjne)] * 25%

Przy kalkulacji kosztów pośrednich nie są brane pod uwagę koszty bezpośrednie podwykonawstwa.

Obliczone w ten sposób koszty traktowane są jako wydatki poniesione. Nie ma obowiązku zbierania ani opisywania dokumentów księgowych, aby potwierdzić, że poniesione zostały wydatki na koszty pośrednie.

Przykładowe koszty pośrednie (ogólne) mogą obejmować:

- a) koszty koordynatora lub kierownika projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie,
- b) koszty personelu obsługowego na potrzeby funkcjonowania jednostki,
- c) koszty utrzymania powierzchni biurowych związanych z obsługą administracyjną projektu (czynsz, najem, opłaty administracyjne),
- d) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków w zakresie związanym z obsługą administracyjną projektu,
- e) koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych związanych z obsługą projektu,
- f) koszty usług powielania dokumentów związanych z obsługą projektu,
- g) koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych związanych z obsługą projektu,
- h) koszty ochrony budynku,
- i) koszty sprzątnięcia pomieszczeń związanych z obsługą projektu,
- j) koszty informacji i promocji.

4. Wydatki kwalifikowalne modułu wdrożenie innowacji

4.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie:

1. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako:
 - a) regionalną pomoc inwestycyjną (art. 14);
 - b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18);
 - c) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28);
2. Rozporządzenia 2023/2831 jako pomoc de minimis.

4.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Minimalna wysokość wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Wdrożenie innowacji wynosi 3 mln zł⁴.

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na wydatki w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

- a) limitów intensywności wsparcia wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422) w przypadku **Regionalnej pomocy inwestycyjnej**.
Intensywność wsparcia w regionalnej pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców została przedstawiona w Tabeli nr 2;
- b) 50% w przypadku **pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP**;
- c) 50% w przypadku **pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności**;
- d) 50% w przypadku **pomocy de minimis** innej niż przeznaczanej na koszty zabezpieczenia umowy;
- e) 100% w przypadku **pomocy de minimis** przeznaczanej na koszty zabezpieczenia umowy.

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu 3 poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu MŚP lub dużym przedsiębiorcom koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25% wartości kosztów kwalifikowalnych **objętych dofinansowaniem w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej**, w formie środków finansowych wolnych od publicznego wsparcia.

⁴ W przypadku realizacji zarówno modułu B+R, jaki i Wdrożenie innowacji limit 3 mln PLN odnosi się do jednego (wybranego) modułu.

4.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Wdrożenie innowacji

W ramach **regionalnej pomocy inwestycyjnej** kwalifikowalne są koszty wskazane w pkt 4.3.1 – 4.3.5 związane z realizacją inwestycji początkowej (o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014):

4.3.1 Grunty

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu lub nabycia gruntów, jeżeli jest on niezbędny do realizacji modułu i kwalifikowany wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystany do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału gruntów, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości niezabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, oraz pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

4.3.2 Nieruchomości zabudowane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa własności nieruchomości zabudowanej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych, jeżeli: nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem że, we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu oraz pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

Suma kwalifikowalnych kosztów gruntów (4.3.1) oraz nieruchomości zabudowanych (4.3.2) nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 4.3.1 - 4.3.5; w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych⁵, na których znajdują się budynki limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

4.3.3 Środki trwałe/dostawy

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości, w tym koszty instalacji i uruchomienia oraz leasing finansowy środków trwałych innych niż nieruchomości.

⁵ tereny opuszczone i przemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

Kwalifikowalne są raty spłaty kapitału środków trwałych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału środków trwałych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, przy czym umowa leasingu prowadzi do przeniesienia własności tych środków na korzystającego.

Nabywane środki trwałe muszą być nowe, z wyjątkiem nabywanych przez MŚP.

Nowe aktywa oznaczają aktywa, które zostały nabyte po cenie rynkowej przez Wnioskodawcę po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie oraz które nie były nigdy wcześniej wykorzystywane w procesie produkcji.

4.3.4 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia robót i materiałów budowlanych.

4.3.5 Wartości niematerialne i prawne

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- a) będą wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc,
- b) będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c) zostaną nabyte na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z przedsiębiorcą otrzymującym pomoc,
- d) będą stanowić aktywa przedsiębiorcy otrzymującego pomoc i pozostaną związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu lub 3 lata w przypadku MŚP.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

4.3.6 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty udostępnienia przestrzeni biurowej, banków danych, zasobów bibliotecznych, usług w chmurze i usług przechowywania danych, badań rynku, laboratoriów, usług w zakresie zdolności obliczeniowych, takie jak oferowane przez High-performance computing (HPC) koszty znakowania, testowania i certyfikacji jakości w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług, ~~jak również subskrypcje oprogramowania wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby realizowanego modułu.~~

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (usługi wsparcia innowacji, o których mowa w art. 2 pkt 95), natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

4.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo)

Koszty usług doradczych niezbędnych do wdrożenia innowacji świadczonych przez doradców zewnętrznych. Usługi realizowane wewnętrznie u Wnioskodawcy (przez pracowników

Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane⁶ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną MŚP, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

4.3.8 Podatki i opłaty

Dodatkowe zabezpieczenie umowy w formie gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej w module Wdrożenie innowacji co do zasady nie jest obowiązkowe. Instytucja udzielająca dofinansowania może jednak zażądać ustanowienia takiego zabezpieczenia, które obejmować będzie część zwrotną dofinansowania udzielanego w formie dotacji zwrotnej. Wnioskodawca może więc przewidzieć koszt tego zabezpieczenia we wniosku. Kwalifikowalne są wyłącznie wydatki na zabezpieczenie poniesione w okresie realizacji modułu.

Jeżeli koszt zabezpieczenia nie zostanie przewidziany we wniosku w Harmonogramie rzeczowo-finansowym modułu, nie będzie mógł zostać objęty dofinansowaniem.

Koszt ten zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców jest objęty pomocą de minimis.

⁶ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

5. Wydatki kwalifikowalne modułu infrastruktura B+R

5.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie **rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako regionalną pomoc inwestycyjną (art. 14)**.

5.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na wydatki nie może przekroczyć limitów intensywności wsparcia wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422) w przypadku **regionalnej pomocy inwestycyjnej**.

Intensywność wsparcia w regionalnej pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców została przedstawiona w Tabeli nr 2.

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu trzech poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu MŚP lub dużym przedsiębiorcom koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25% wartości kosztów kwalifikowalnych **objętych dofinansowaniem w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej**, w formie środków finansowych wolnych od publicznego wsparcia.

5.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Infrastruktura B+R

W **ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej** kwalifikowalne są następujące koszty związane z realizacją inwestycji początkowej (o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014):

5.3.1 Grunty

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu lub nabycia gruntów, jeżeli grunt jest niezbędny do realizacji modułu i kwalifikowany wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystany do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału gruntów, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości niezabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie

obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

5.3.2 Nieruchomości zabudowane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa własności nieruchomości zabudowanej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych, jeżeli nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

Suma kwalifikowalnych kosztów gruntów (5.3.1) oraz nieruchomości zabudowanych (5.3.2) nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 5.3.1 - 5.3.5; w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych⁷, na których znajdują się budynki limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

5.3.3 Środki trwałe/dostawy

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości, w tym koszty instalacji i uruchomienia oraz leasing finansowy środków trwałych, innych niż nieruchomości.

Kwalifikowalne są raty spłaty kapitału środków trwałych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału środków trwałych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, przy czym umowa leasingu prowadzi do przeniesienia własności tych środków na korzystającego.

Nabywane środki trwałe, muszą być nowe, z wyjątkiem nabywanych przez MŚP.

Nowe aktywa oznaczają aktywa, które zostały nabyte po cenie rynkowej przez Wnioskodawcę po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie oraz które nie były nigdy wcześniej wykorzystywane w procesie produkcji.

5.3.4 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia robót i materiałów budowlanych.

⁷ tereny opuszczone i przemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

5.3.5 Wartości niematerialne i prawne

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- a) będą wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc,
- b) będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c) zostaną nabyte na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z przedsiębiorcą otrzymującym pomoc,
- d) będą stanowić aktywa przedsiębiorcy otrzymującego pomoc i pozostaną związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu lub 3 lata w przypadku MŚP.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

6. Wydatki kwalifikowalne modułu cyfryzacja

6.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie:

1. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako:
 - a) regionalną pomoc inwestycyjną (art. 14),
 - b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18),
 - c) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28)
2. Rozporządzenia 2023/2831 jako pomoc de minimis.

6.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na wydatki w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

- a) limitów intensywności wsparcia wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422) w przypadku **regionalnej pomocy inwestycyjnej**.
Intensywność wsparcia w regionalnej pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców została przedstawiona w Tabeli nr 2;
- b) 50% w przypadku **pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP**;
- c) 50% w przypadku **pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności**;
- d) 50% w przypadku **pomocy de minimis**.

6.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Cyfryzacja

W **ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej** kwalifikowalne są koszty wskazane w pkt 6.3.1 – 6.3.5 związane z realizacją inwestycji początkowej (o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014).

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu trzech poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu MŚP lub dużym przedsiębiorcom koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25% wartości kosztów kwalifikowalnych **objętych dofinansowaniem w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej**, w formie środków finansowych wolnych od publicznego wsparcia.

6.3.1 Grunty

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu lub nabycia prawa własności gruntów, jeżeli: grunt jest niezbędny do realizacji modułu i kwalifikowany wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystany do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału gruntu, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości niezabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

6.3.2 Nieruchomości zabudowane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa własności nieruchomości zabudowanej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych, jeżeli nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

Suma kwalifikowalnych kosztów gruntów (6.3.1) oraz nieruchomości zabudowanych (6.3.2) nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 6.3–1 - 6.3.5; w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych⁸, na których znajdują się budynki limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

6.3.3 Środki trwałe/dostawy

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości, w tym koszty instalacji i uruchomienia oraz leasing finansowy środków trwałych, innych niż nieruchomości.

Kwalifikowalne są raty spłaty kapitału środków trwałych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału środków trwałych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, o ile we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, przy czym umowa leasingu prowadzi do przeniesienia własności tych środków na korzystającego.

⁸ tereny opuszczone i przemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

Nabywane środki trwałe, muszą być nowe, z wyjątkiem nabywanych przez MŚP.

Nowe aktywa oznaczają aktywa które zostały nabyte po cenie rynkowej przez Wnioskodawcę po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie oraz które nie były nigdy wcześniej wykorzystywane w procesie produkcji.

6.3.4 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia robót i materiałów budowlanych.

6.3.5 Wartości niematerialne i prawne

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- a) będą wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc,
- b) będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c) zostaną nabyte na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z przedsiębiorcą otrzymującym pomoc,
- d) będą stanowić aktywa przedsiębiorcy otrzymującego pomoc i pozostaną związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu lub 3 lata w przypadku MŚP.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

6.3.6 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty udostępniania banków danych, zasobów bibliotecznych, usług w chmurze i usług przechowywania danych, usług w zakresie zdolności obliczeniowych, takie jak oferowane przez High-performance computing (HPC), znakowania, testowania i certyfikacji jakości w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (usługi wsparcia innowacji, o których mowa w art. 2 pkt 95), natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

6.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo krajowe)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty usług doradczych niezbędnych do realizacji modułu Cyfryzacja świadczonych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przez doradców zewnętrznych. Usługi realizowane wewnątrz u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane⁹ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Wnioskodawca szacuje liczbę godzin doradztwa świadczonego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, niezbędną do realizacji modułu Cyfryzacja. Koszt kwalifikowalny Wnioskodawca wylicza jako iloczyn stawki jednostkowej za godzinę zegarową doradztwa w obszarze cyfryzacji wynoszącej **337 ,00 zł**

⁹ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

netto, oraz oszacowanej liczby godzin doradztwa. **Koszt ten jest rozliczany metodą uproszczoną na podstawie stawek jednostkowych.**

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

6.3.8 Usługi zewnętrzne (doradztwo zagraniczne)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty usług doradczych niezbędnych do realizacji modułu Cyfryzacja świadczonych przez doradców zewnętrznych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Usługi realizowane wewnątrz u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane¹⁰ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

6.3.9 Usługi zewnętrzne (de minimis) W ramach kategorii kwalifikowane są koszty subskrypcji oprogramowania wyłącznie w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby realizowanego modułu.

Koszty te objęte są objęte pomocą de minimis zarówno dla MŚP, jak i dla dużych przedsiębiorców.

¹⁰ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

7. Wydatki kwalifikowalne modułu zazielenienie przedsiębiorstw

7.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie:

1. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako:

- a) regionalną pomoc inwestycyjną (art. 14);
- b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18);
- c) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28);
- d) pomoc inwestycyjną na ochronę środowiska, w tym obniżenie emisyjności (art. 36);
- e) pomoc inwestycyjną na środki wspierające efektywność energetyczną inną niż w budynkach (art. 38);
- f) pomoc inwestycyjną na środki wspierające efektywność energetyczną w budynkach (art. 38a)
- g) pomoc inwestycyjną na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji (art. 41);
- h) pomoc inwestycyjną na efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy (art. 46);
- i) pomoc inwestycyjną na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym (art. 47).

2. Rozporządzenia 2023/2831 jako pomoc de minimis.

7.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

- 1. **Intensywność pomocy** na wydatki w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:
 - a) limitów intensywności wsparcia wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022-2027 (Dz. U. poz. 2422) w przypadku **regionalnej pomocy inwestycyjnej**. Intensywność wsparcia w regionalnej pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców została przedstawiona w Tabeli nr 2;
 - b) 50% w przypadku **pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP**;
 - c) 50% w przypadku **pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności**;
 - d) w przypadku **pomocy inwestycyjnej na ochronę środowiska, w tym obniżenie emisyjności**:
 - i. 50% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku, gdy inwestycja prowadzi do pełnej redukcji emisji bezpośrednich, z wyjątkiem inwestycji opartych na wykorzystaniu biomasy;
 - ii. 40% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku pozostałych inwestycji wspieranych na zasadach określonych w art. 36 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014
 - e) 30% w przypadku pomocy inwestycyjnej na środki wspierające **efektywność energetyczną inną niż w budynkach**;

f) w przypadku pomocy inwestycyjnej na środki wspierające **efektywność energetyczną w budynkach**:

- i. 25% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku inwestycji polegających na instalacji lub wymianie tylko jednego rodzaju elementów budynku w rozumieniu art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE;
- ii. 15% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku inwestycji polegającej na instalacji lub wymianie tylko jednego rodzaju elementów budynku w rozumieniu art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE, gdy jest ona podejmowana w celu spełnienia minimalnych norm charakterystyki energetycznej, które kwalifikują się jako normy unijne, a pomoc publiczna zostaje udzielona w okresie krótszym niż 18 miesięcy przed wejściem w życie norm unijnych;
- iii. 20% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku pozostałych inwestycji podejmowanych w celu spełnienia minimalnych norm charakterystyki energetycznej, które kwalifikują się jako normy unijne, a pomoc publiczna zostaje udzielona w okresie krótszym niż 18 miesięcy przed wejściem w życie norm unijnych;
- iv. 30% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku pozostałych inwestycji wspierających efektywność energetyczną w budynkach.

g) w przypadku pomocy inwestycyjnej na **propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji**:

- i. 45% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku inwestycji dotyczących produkcji energii odnawialnej, z uwzględnieniem pomp ciepła w rozumieniu art. 2 pkt 108b rozporządzenia nr 651/2014 spełniających warunki określone w Załączniku VII do dyrektywy 2018/2001, wodoru odnawialnego oraz wysokosprawnej kogeneracji opartej na odnawialnych źródłach energii;
- ii. 30% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku pozostałych inwestycji objętych artykułem 41 rozporządzenia nr 651/2014.

h) 30% w przypadku pomocy inwestycyjnej na **efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy**;

i) 40% w przypadku pomocy inwestycyjnej na **efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym**;

j) 50% w przypadku **pomocy de minimis**.

2. Dla rodzajów pomocy wymienionych w lit. d), e), f) g), h), i) intensywność może zostać **zwiększona o:**

- 10 % - dla średnich przedsiębiorców,
- 20% - dla mikro i małych przedsiębiorców.

3. Dodatkowo dla rodzajów pomocy wymienionych w literze d), e), f), i) intensywność może zostać **zwiększona o:**

- 5 % - dla inwestycji usytuowanych na obszarze województw dolnośląskiego i wielkopolskiego, a także następujących gmin regionu warszawskiego stołecznego: Baranów, Błonie, Dąbrówka, Dobrze, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Jadów, Jaktorów, Kałuszyn, Kampinos, Kołbiel, Latowicz, Leoncin, Leszno, Mrozy, Nasielsk, Osieck, Prażmów, Serock, Siennica, Sobienie-Jeziory, Strachówka, Tarczyn, Tłuszcz, Zakroczym i Żabia Wola,

- 15% - dla inwestycji usytuowanych na obszarze województw: kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, lubuskiego, łódzkiego, małopolskiego, opolskiego, podkarpackiego, podlaskiego, pomorskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego lub zachodniopomorskiego i regionu mazowieckiego regionalnego.

Projekty realizowane na obszarach gmin regionu warszawskiego stołecznego, innych niż wskazane powyżej, nie kwalifikują się w ogóle do zwiększenia intensywności pomocy związanej z lokalizacją inwestycji.

4. Ponadto dla pomocy wymienionej:

- w lit. f) intensywność może zostać **zwiększona o 15 punktów procentowych** – w przypadku gdy inwestycja dotyczy poprawy efektywności energetycznej istniejących budynków prowadzącej do zmniejszenia zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 40 % w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji¹¹.
- w lit. h) intensywność może zostać **zwiększona o 15 punktów procentowych** – w przypadku gdy inwestycja zakłada wykorzystanie wyłącznie energii z odnawialnych źródeł energii, ciepła odpadowego lub kombinacji tych rodzajów energii, w tym wysokosprawnej kogeneracji opartej na odnawialnych źródłach energii.

Intensywność wsparcia w poszczególnych regionach i dla poszczególnych kategorii przedsiębiorców w zakresie pomocy na ochronę środowiska (lit. d) - i) została przedstawiona w Tabeli nr 3.

7.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu zazielenienie

W ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej kwalifikowalne są koszty związane z realizacją inwestycji początkowej (o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014) wymienione w punktach od 7.3.1 do 7.3.5. Inwestycja planowana do realizacji w ramach modułu może być kwalifikowana do wsparcia w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej pod warunkiem, że:

- nie spełnia przesłanek kwalifikowanej inwestycji w ramach następujących przeznaczeń pomocy: art. 36, art. 38, art. 38 a, art. 41, art. 46, art. 47 oraz
- spełnia którąś z definicji inwestycji początkowej, o której mowa w art. 2 pkt. 49a lub 51a Rozporządzenia KE nr 651/2014 oraz
- nie dotyczy rodzajów działalności w sektorach wymienionych w art. 13 Rozporządzenia KE nr 651/2014.

W przypadku pomocy przyznanej dużym przedsiębiorstwom na zasadniczą zmianę procesu produkcji koszty kwalifikowalne muszą przekraczać koszty amortyzacji aktywów związanych z działalnością podlegającą modernizacji w ciągu trzech poprzednich lat obrotowych.

W przypadku pomocy przyznanej na dywersyfikację istniejącego zakładu MŚP lub dużym przedsiębiorcom koszty kwalifikowalne muszą przekraczać o co najmniej 200% wartość księgową

¹¹ Zwiększenia intensywności nie stosuje się w przypadku gdy inwestycja nie poprawia efektywności energetycznej budynku ponad poziom wynikający z minimalnych norm unijnych obowiązujących w okresie krótszym niż 18 miesięcy od momentu realizacji i zakończenia inwestycji.

ponownie wykorzystywanych aktywów, odnotowaną w roku obrotowym poprzedzającym rozpoczęcie prac.

Wnioskodawca jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego na poziomie co najmniej 25% wartości kosztów kwalifikowalnych **objętych dofinansowaniem w ramach regionalnej pomocy inwestycyjnej**, w formie środków finansowych pochodzący ze środków własnych lub zewnętrznych źródeł finansowania wolnych od publicznego wsparcia.

7.3.1 Grunty

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa użytkowania wieczystego gruntu lub nabycia prawa własności gruntu, jeżeli nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału gruntów, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości niezabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, oraz pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

7.3.2. Nieruchomości zabudowane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia prawa własności nieruchomości zabudowanej, z wyłączeniem lokali mieszkalnych, jeżeli nieruchomość jest niezbędna do realizacji modułu i kwalifikowana wyłącznie w zakresie, w jakim jest wykorzystana do celów realizacji modułu.

Ponadto kwalifikowalne są raty spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału nieruchomości zabudowanych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, pod warunkiem, że we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, pod warunkiem, że umowa leasingu będzie obejmowała okres co najmniej 5 lat od przewidywanego terminu zakończenia realizacji modułu, a w przypadku MŚP – okres co najmniej 3 lat.

Suma kwalifikowalnych kosztów gruntów (7.3.1) oraz nieruchomości zabudowanych (7.3.2) nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, o których mowa w pkt 7.3.1 - 7.3.5; w przypadku terenów opuszczonych oraz przemysłowych¹², na których znajdują się budynki limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

7.3.3 Środki trwałe/dostawy

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia środków trwałych innych niż nieruchomości, w tym koszty instalacji i uruchomienia oraz leasing finansowy środków trwałych, innych niż nieruchomości.

¹² tereny y opuszczone i przemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

Kwalifikowalne są raty spłaty kapitału środków trwałych, poniesione przez korzystającego do dnia zakończenia realizacji modułu, do wysokości kapitału z dnia zawarcia umowy leasingu albo spłaty kapitału środków trwałych, należnej finansującemu z tytułu umowy leasingu, o ile we wniosku o udzielenie pomocy finansujący jest wskazany przez wnioskodawcę jako podmiot upoważniony do poniesienia kosztu, przy czym umowa leasingu prowadzi do przeniesienia własności tych środków na korzystającego.

Nabywane środki trwałe muszą być nowe, z wyjątkiem nabywanych przez MŚP.

Nowe aktywa oznaczają aktywa które zostały nabyte po cenie rynkowej przez Wnioskodawcę po dniu złożenia wniosku o dofinansowanie oraz które nie były nigdy wcześniej wykorzystywane w procesie produkcji.

7.3.4 Roboty budowlane

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia robót i materiałów budowlanych.

7.3.5 Wartości niematerialne i prawne

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty nabycia wartości niematerialnych i prawnych w formie patentów, licencji, know-how oraz innych praw własności intelektualnej, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- a) będą wykorzystywane wyłącznie w zakładzie otrzymującym pomoc,
- b) będą podlegać amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości,
- c) zostaną nabyte na warunkach rynkowych od osób trzecich niepowiązanych z przedsiębiorcą otrzymującym pomoc,
- d) będą stanowić aktywa przedsiębiorcy otrzymującego pomoc i pozostaną związane z projektem, na który przyznano pomoc, przez okres co najmniej 5 lat od dnia zakończenia realizacji projektu lub 3 lata w przypadku MŚP.

W przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej.

7.3.6 Usługi zewnętrzne (doradztwo)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty usług doradczych niezbędnych do realizacji modułu, w szczególności przeprowadzenia środowiskowej oceny cyklu życia (LCA - Life Cycle Assessment), oceny śladu środowiskowego produktu (PEF - Product Environmental Footprint) świadczonych przez doradców zewnętrznych tj. osoby fizyczne niezatrudnione u Wnioskodawcy, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które oferują usługi doradztwa. Usługi realizowane wewnątrz u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane¹³ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną MŚP, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Koszt usług realizowanych wewnątrz u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) jest kosztem niekwalifikowalnym.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

¹³ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

7.3.7 Usługi zewnętrzne (wsparcie innowacji)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty udostępniania banków danych, zasobów bibliotecznych, usług w chmurze i usług przechowywania danych, znakowania, testowania i certyfikacji, w tym weryfikacji technologii środowiskowych (ETV - Environmental Technology Verification), jakości w celu opracowania bardziej efektywnych produktów procesów i usług, poniesione po dniu złożenia wniosku.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (usługi wsparcia innowacji, o których mowa w art. 2 pkt 95 ww. rozporządzenia), natomiast dla dużych przedsiębiorców – pomocą de minimis.

W ramach **pomocy inwestycyjnej na ochronę środowiska, w tym obniżenie emisyjności (art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014)** kwalifikowalne są koszty wymienione w pkt 7.3.8 – 7.3.10.

Normy unijne oznaczają normy, o których mowa w art. 2 ust. 102 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

Wydatków, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, nie uznaje się za kwalifikowalne.

7.3.8 Ochrona środowiska, w tym obniżenie emisyjności - dodatkowe komponenty w istniejącym zakładzie.

W ramach tej kategorii za koszty kwalifikowalne uznaje się całkowite koszty inwestycji, polegającej na instalacji dodatkowych komponentów w już istniejącym zakładzie, dla której nie istnieje inwestycja alternatywna mniej przyjazna dla środowiska.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.9 Ochrona środowiska, w tym obniżenie emisyjności - koszty budowy infrastruktury dedykowanej.

W ramach tej kategorii za kwalifikowalne uznaje się całkowite koszty inwestycji polegającej na budowie infrastruktury dedykowanej, o której mowa w art. 2 pkt 130 ostatnie zdanie Rozporządzenia KE nr 651/2014, dla wodoru odnawialnego, ciepła odpadowego lub dwutlenku węgla. Kwalifikowalne są koszty budowy lub modernizacji obiektów do magazynowania wodoru odnawialnego i wodoru spełniającego warunki określone w art. 36 ust. 1b akapit drugi rozporządzenia KE nr 651/2014.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.10 Ochrona środowiska, w tym obniżenie emisyjności - całkowite koszty inwestycji (obniżona intensywność pomocy)

W ramach tej kategorii za kwalifikowane uznaje się całkowite koszty inwestycji bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu ochrony środowiska, inne niż wymienione w pkt. 7.3.8 - 7.3.9. Jednocześnie poziomy intensywności, o których mowa w pkt. 7.2 lit d) oraz premie z tytułu statusu przedsiębiorstwa oraz lokalizacji inwestycji są zmniejszone o 50%, zgodnie z zasadą odstępstwa, o której mowa w art. 36 ust. 11 rozporządzenia KE nr 651/2014.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.11 Efektywność energetyczna - całkowite koszty inwestycji (obniżona intensywność).

W ramach tej kategorii za kwalifikowane uznaje się koszty inwestycji bezpośrednio związane z poprawą efektywności energetycznej, Poziomy intensywności, o których mowa w pkt. 7.2 lit e) oraz premie z tytułu statusu przedsiębiorstwa i lokalizacji inwestycji są zmniejszone o 50% zgodnie z zasadą odstępstwa, o której mowa w art. 38 ust. 8 Rozporządzenia KE nr 651/2014.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

Kwalifikowane są tylko i wyłącznie koszty bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu **efektywności energetycznej** innej niż w budynkach, o której mowa w art. 2 ust. 103 ww. rozporządzenia.

Wydatków, które nie są bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej, nie uznaje się za kwalifikowalne.

Koszty te są objęte pomocą z art. 38 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 (pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną inną niż w budynkach).

7.3.12. Efektywność energetyczna w budynkach - Całkowite koszty inwestycji.

Koszty te objęte są **pomocą inwestycyjną na środki wspierające efektywność energetyczną w budynkach** (art. 38a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014).

Kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty inwestycji bezpośrednio związane z osiągnięciem wyższego poziomu efektywności energetycznej budynku, o której mowa w art. 2 ust. 103 ww. rozporządzenia, poniesione przez wnioskodawcę będącego właścicielem lub najemcą budynku.

Jednocześnie, w ramach inwestycji w poprawę efektywności energetycznej budynku można uwzględnić jako dodatkowe następujące koszty wymienione w art. 38a ust. 7 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 tj.:

a) montaż zintegrowanych urządzeń wytwarzających na miejscu energię elektryczną, ciepłą lub chłodniczą z odnawialnych źródeł energii, w tym między innymi paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła;

- b) instalacja urządzeń do magazynowania energii wytworzonej przez miejscowe instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych. Urządzenia do magazynowania muszą odbierać co najmniej 75 % energii z bezpośrednio podłączonej instalacji wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w skali roku;
- c) połączenie z efektywnym energetycznie systemem ciepłowniczym lub chłodniczym oraz powiązanymi z nim urządzeniami;
- d) budowa i instalacja infrastruktury ładowania przeznaczonej do użytku przez użytkowników budynku oraz infrastruktury powiązanej, takiej jak kanały, jeżeli obiekty parkingowe znajdują się wewnątrz budynku lub fizycznie sąsiadują z budynkiem;
- e) instalacja urządzeń do cyfryzacji budynku, w szczególności na rzecz zwiększenia jego gotowości do obsługi inteligentnych sieci, w tym oprzewodowania pasywnego wewnątrz budynków lub okablowania strukturalnego na potrzeby sieci danych oraz dodatkowej części infrastruktury szerokopasmowej znajdującej się na terenie nieruchomości, do której budynek należy, z wyjątkiem oprzewodowania lub okablowania na potrzeby sieci danych poza nieruchomością;
- f) inwestycje w zielone dachy i wyposażenie do zatrzymywania i wykorzystywania wód deszczowych.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.13. OZE, wodór i kogeneracja – całkowite koszty inwestycji

Koszty te objęte są pomocą inwestycyjną **na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, propagowanie wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji** (art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014).

Kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty inwestycji bezpośrednio związane z propagowaniem energii z odnawialnych źródeł energii, propagowaniem wodoru odnawialnego i wysokosprawnej kogeneracji.

Pomoc przyznawana jest wyłącznie na moce nowo zainstalowane lub odnowione.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.14 Efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy – całkowite koszty inwestycji.

Koszty te **objęte są pomocą z art. 46 rozporządzenia nr 651/2014) Komisji (UE)**. Kosztami kwalifikowalnymi są całkowite koszty inwestycji związane z budową lub modernizacją efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego lub chłodniczego, w tym koszty związane z budową, rozbudową lub modernizacją instalacji wytwarzających energię ciepłą lub chłodniczą, rozwiązań w zakresie magazynowania energii cieplnej lub sieci dystrybucji, instalacji do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym pompy ciepła zgodne z załącznikiem VII do dyrektywy (UE) 2018/2001, ciepło odpadowe lub wysokosprawną kogenerację, a także rozwiązania w zakresie magazynowania energii cieplnej.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

W ramach **pomocy inwestycyjnej na efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym (art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014)** kwalifikowane są wydatki wymienione w pozycjach od 7.3.15 do 7.3.16.

Wydatki kwalifikowane ustala się na dwa sposoby: poprzez porównanie kosztów planowanej inwestycji do kosztów inwestycji wg tzw. scenariusza alternatywnego (dodatkowe koszty – scenariusz alternatywny) oraz poprzez wskazanie całkowitych kosztów

7.3.15 Gospodarowanie zasobami i GOZ - Dodatkowe koszty (scenariusz alternatywny)

W ramach tej kategorii kosztami kwalifikowalnymi są dodatkowe koszty inwestycji określone przez porównanie całkowitych kosztów inwestycji (rodzaje inwestycji wskazanych w art. 47 ust. 2 ww. rozporządzenia 651/2014) z kosztami projektu lub działania mniej przyjaznego dla środowiska, mogącego stanowić jeden z poniższych scenariuszy alternatywnych:

- i. przeprowadzenie porównywalnej inwestycji, która w wiarygodny sposób zostałaby zrealizowana bez pomocy i która nie umożliwia osiągnięcia tego samego poziomu efektywnej gospodarki zasobami;
- ii. przeprowadzenie inwestycji zakładającej przetwarzanie odpadów zgodnie ze sposobem przetwarzania, który znajduje się niżej hierarchii postępowania z odpadami określonej w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE, lub przetwarzanie odpadów, innych produktów, materiałów lub substancji w mniej zasobooszczędny sposób;
- iii. przeprowadzenie inwestycji zakładającej konwencjonalny proces produkcji związany z surowcem lub produktem pierwotnym, jeżeli produkt wtórny (ponownie użyty lub odzyskany) można uznać za technicznie i ekonomicznie wymienny z surowcem lub produktem pierwotnym.;

Scenariusz alternatywny dot. lit. i oraz iii musi stanowić inwestycję o porównywalnej zdolności produkcyjnej i porównywalnym cyklu życia, zgodną z już obowiązującymi normami unijnymi. Scenariusz alternatywny powinien być wiarygodny w kontekście wymogów prawnych, warunków rynkowych.

Kosztami kwalifikowalnymi będą koszty stanowiące różnicę wynikającą z porównania planowanej w ramach wniosku o dofinansowanie inwestycji do kosztów inwestycji alternatywnej. Intensywność pomocy, o której mowa w pkt. 7.2 lit i) dotyczy w tym przypadku wskazanej wyżej różnicy w kosztach.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

7.3.16 Gospodarowanie zasobami i GOZ - Dodatkowe komponenty w istniejącym zakładzie

W ramach tej kategorii za koszty kwalifikowalne uznaje się całkowite koszty inwestycji polegającej na instalacji dodatkowych komponentów w już istniejącym zakładzie, dla której nie istnieje inwestycja alternatywna mniej przyjazna dla środowiska.

Całkowite koszty inwestycji będą uznane za kwalifikowane w ramach tej kategorii również w sytuacji, gdy wnioskodawca może wykazać we wniosku o dofinansowanie, że w przypadku braku pomocy publicznej udzielanej zgodnie z art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, inwestycja nie zostałaby zrealizowana.

Za koszty inwestycji uznaje się koszty nabycia: gruntów; nieruchomości zabudowanych; środków trwałych innych niż nieruchomości; wartości niematerialnych i prawnych lub robót i materiałów budowlanych.

Uwaga: W ramach kategorii od 7.3.8 do 7.3.16 suma kosztów gruntów i nieruchomości zabudowanych nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowalnych modułu; w przypadku terenów opuszczonych oraz poprzemysłowych¹⁴, na których znajdują się budynki limit ten zostaje podniesiony do 15% – na podstawie art. 64 ust 1 lit. b) Rozporządzenia Parlamentu i Rady UE nr 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

7.3.17 Usługi zewnętrzne (de minimis)

W ramach kategorii kwalifikowane są następujące koszty usług zewnętrznych:

- a) przeprowadzenia środowiskowej oceny cyklu życia (LCA, Life Cycle Assessment) lub oceny śladu środowiskowego produktu (PEF, Product Environmental Footprint),
- b) koszty audytu energetycznego

poniesione przez Wnioskodawcę nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku.

Koszty objęte literą a) są objęte pomocą de minimis zarówno dla MŚP, jak i dla dużych przedsiębiorców. Koszty objęte literą b) są objęte pomocą de minimis dla MŚP.

¹⁴ tereny opuszczone i poprzemysłowe – należy przez to rozumieć nieużytkowane lub nie w pełni wykorzystane tereny, które pierwotnie przeznaczone były pod działalność gospodarczą, która obecnie została zakończona, w tym również otoczenie zakładów przemysłowych, w szczególności zdegradowane obszary, które ze względu na obecność substancji niebezpiecznych nie nadają się do ponownego zagospodarowania.

8. Wydatki kwalifikowalne modułu kompetencje

8.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, jako **pomoc szkoleniową** (art. 31).

8.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limit wydatków kwalifikowalnych w module Kompetencje wynosi **15% kosztów** kwalifikowanych modułu obligatoryjnego. W przypadku, gdy w ramach projektu Wnioskodawca będący MŚP planuje realizację dwóch modułów obligatoryjnych (B+R i Wdrożenie innowacji) wybiera jeden moduł obligatoryjny, który będzie podstawą wyliczenia 15%.

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na zadania dedykowane do realizacji w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

50% - w przypadku **pomocy szkoleniowej**, która może zostać zwiększona:

- o **10%** dla średnich przedsiębiorców;
- o **20%** dla mikro- i małych przedsiębiorców.

8.3 Kategorie wydatków kwalifikowalnych w ramach modułu Kompetencje

8.3.1 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe uproszczone)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są **koszty bezpośrednio związane z usługami szkoleniowymi świadczonymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej rozliczane na podstawie stawki jednostkowej, tj.:**

- 1) wynagrodzenia wykładowców (za czas przeprowadzenia szkolenia oraz ewentualnych konsultacji po szkoleniu, o ile są one wliczone w czas przeprowadzenia szkolenia), koszty operacyjne wykładowców takie jak koszty podróży, koszty zakwaterowania, koszty amortyzacji narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim są wykorzystywane podczas szkolenia;
- 2) koszty wynajmu sal szkoleniowych z adekwatnymi narzędziami i wyposażeniem w jakim są wykorzystywane podczas szkolenia;
- 3) koszty materiałów szkoleniowych, w tym koszty tłumaczeń związanych ze szkoleniem;
- 4) koszty administracyjne związane z organizacją i obsługą szkolenia, w tym przerwy kawowe i lunche / posiłki serwowane w czasie szkolenia.

Rodzaj szkolenia	Stawka za godzinę zegarową (netto) na osobę
Szkolenie otwarte stacjonarne	113,00 zł

Rodzaj szkolenia	Stawka za godzinę zegarową (netto) na osobę
Szkolenie otwarte zdalne	91,00 zł
Szkolenie zamknięte stacjonarne	197,00 zł
Szkolenie zamknięte zdalne	159,00 zł

Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe uproszczone) obliczone w oparciu o stawkę jednostkową będą uznane za kwalifikowalne pod warunkiem, że osoba, która jest zgłaszana na szkolenie, na dzień rozpoczęcia szkolenia ma m.in. zawartą umowę o pracę, powołanie, wybór, mianowanie lub spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną lub być zatrudniona na innej podstawie. Nie musi ona stanowić personelu projektu w module B+R.

W tym module nie mogą być kwalifikowalne:

1. wydatki związane ze szkoleniami prowadzonymi w celu przestrzegania obowiązkowych przepisów krajowych w zakresie szkoleń (w rozumieniu art. 31 ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014), w szczególności usługi szkoleniowe, których obowiązek przeprowadzenia na zajmowanym stanowisku pracy wynika z odrębnych przepisów prawa (np. wstępne i okresowe szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, szkolenia okresowe potwierdzające kwalifikacje na zajmowanym stanowisku pracy);
2. wydatki związane z:
 - szkoleniami i egzaminami niezbędnymi w bieżącej działalności przedsiębiorstwa, niemające bezpośredniego związku z realizowanym projektem np. szkolenia prawne, informatyczne, językowe, zawodowe;
 - udziałem w studiach podyplomowych, konferencjach;
 - usługami doradczymi i szkoleniowymi, których celem jest rozwój kompetencji managerskich, z wyjątkiem zarządzania innowacjami.

8.3.2 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe rzeczywiste)

W ramach kategorii kwalifikowalne są **koszty bezpośrednio związane z usługami szkoleniowymi świadczonymi na terenie Rzeczypospolitej Polskiej rozliczane na podstawie kosztów rzeczywistych, tj.:**

- 1) koszty uczestników szkolenia bezpośrednio związane ze szkoleniem, tj. koszty podróży i zakwaterowania,
- 2) koszty usług doradczych związanych ze szkoleniem.

8.3.3 Koszty wsparcia uczestników projektu (Koszty szkoleniowe zagraniczne)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są **koszty szkoleń realizowanych poza Rzeczpospolitą Polską** rozliczane na podstawie kosztów rzeczywistych, zgodnie z kategoriami kosztów wymienionymi w kategorii 8.3.1 oraz 8.3.2. Przez szkolenia realizowane poza Rzeczpospolitą Polską należy również rozumieć szkolenia online realizowane przez podmiot zagraniczny.

Zarówno dla MŚP, jak i dla dużych przedsiębiorców koszty wskazane w pkt 8.3.1 – 8.3.3 są objęte pomocą z art. 31 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014.

9. Wydatki kwalifikowalne modułu internacjonalizacja

9.1 Pomoc publiczna

Wnioskodawca może uzyskać wsparcie w module na podstawie:

1. Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 jako:
 - a) pomoc dla MŚP na udział w targach (art. 19),
 - b) pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP (art. 18),
 - c) pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności (art. 28).
2. Rozporządzenia 2023/2831 jako pomoc de minimis.

9.2 Limity wydatków kwalifikowalnych w module oraz limity dofinansowania

Limit wydatków kwalifikowalnych w module Internacjonalizacja wynosi **20% kosztów** kwalifikowanych wybranego przez Wnioskodawcę we wniosku o dofinansowanie modułu obowiązkowego. W przypadku, gdy w ramach projektu Wnioskodawca będący MŚP planuje realizację dwóch modułów obligatoryjnych (B+R i Wdrożenie innowacji) wybiera jeden moduł obligatoryjny, który będzie podstawą wyliczenia 20%.

Limity wynikające z przepisów pomocy publicznej:

Intensywność pomocy na zadania dedykowane do realizacji w ramach poszczególnych przeznaczeń pomocy nie może przekroczyć:

- a) **50%** - w przypadku pomocy na udział MŚP w targach;
- b) **50%** - w przypadku pomocy na usługi doradcze na rzecz MŚP;
- c) **50%** - w przypadku pomocy dla MŚP na wspieranie innowacyjności;
- d) **50%** - w przypadku pomocy de minimis.

9.3 Kategorie wydatków w ramach modułu Internacjonalizacja

W przypadku realizacji w module działań dotyczących **umiędzynarodowienia produktów**, kwalifikowalnymi są kategorie wydatków wskazane w pkt 9.3.1-9.3.8.

W przypadku realizacji w module działań dotyczących uzyskania ochrony **praw własności przemysłowej** lub jego obrony w przypadku naruszenia, kwalifikowalnymi są kategorie wydatków wskazane w pkt 9.3.9 - 9.3.11.

9.3.1 Dostawy (inne niż środki trwałe) (udział w targach)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty organizacji stoiska wystawowego podczas udziału Wnioskodawcy w danych targach, imprezach targowo-konferencyjnych, tj. zakup gotowych, zindywidualizowanych elementów zabudowy stoiska wystawowego oraz nabycia lub wytworzenia oraz instalacji na stoisku wystawienniczym i widocznego elementu dekoracyjnego uwzględniającego założenia wizualizacji.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 19 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis zgodnie z Rozporządzeniem 1407/2013.

9.3.2 Usługi zewnętrzne (udział w targach)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty organizacji stoiska wystawowego podczas udziału Wnioskodawcy w danych targach, imprezach targowo-konferencyjnych, takie jak:

- a) koszty transportu i ubezpieczenia osób i eksponatów w związku z udziałem w targach lub imprezach targowo-konferencyjnych, tj. koszty: zakupu usług w zakresie transportu i ubezpieczenia za granicą oraz na terytorium RP osób oraz eksponatów, odprawy celnej i spedycji oraz bagażu i nadbagażu, inne niż uwzględnione w kategorii kosztów w pozycji 9.3.3;
- b) koszty wynajmu i obsługi stoiska wystawowego podczas udziału Wnioskodawcy w targach lub imprezach targowo-konferencyjnych;
- c) koszty utylizacji odpadów związanych z utylizacją stoiska wystawowego.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 19 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis zgodnie z Rozporządzeniem 1407/2013.

9.3.3 Koszty wsparcia uczestników projektu (udział w targach)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty podróży służbowych pracowników Wnioskodawcy uczestniczących w targach, imprezach targowo-konferencyjnych.

Koszty będą rozliczane na podstawie stawek jednostkowych wskazanych pkt 9.3.4.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 19 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis zgodnie z Rozporządzeniem 1407/2013.

9.3.4 Koszty wsparcia uczestników projektu (udział w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty podróży służbowych pracowników Wnioskodawcy uczestniczących w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych.

Koszty będą rozliczane na podstawie stawek jednostkowych.

Kosztami kwalifikowalnymi rozliczanymi na podstawie **stawek jednostkowych**, o których mowa w punkcie **9.3.3 i 9.3.4**, są koszty bezpośrednio związane z wyjazdami służbowymi dotyczącymi udziału w targach, imprezach targowo-konferencyjnych oraz zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych, tzn. koszty:

- a) transportu, w tym zakupu biletów lotniczych, kolejowych, autobusowych, promowych lub wynajem lub wykorzystanie samochodu jako środka umożliwiającego dojazd na miejsce docelowe (np. targów, misji, czy imprez targowo - konferencyjnych), oraz wymagane opłaty dodatkowe, w tym za bagaż, wybór miejsca w samolocie, parking, winiety, przejazd autostradą lub inną płatną drogą,
- b) zakupu noclegów,
- c) dojazdów środkami komunikacji miejscowej lub wynajmu lub wykorzystania samochodu jako środka umożliwiającego komunikację miejscową,
- d) diet, ubezpieczenia uczestników podróży na czas wyjazdu służbowego, uzyskania niezbędnych wiz.

Obszar	Stawki jednostkowe na osobę na wyjazd
Europa	5 114,00 zł
USA	10 394,00 zł
Świat	8 103,00 zł
Polska	1 131,00 zł

W przypadku targów/imprez targowo-konferencyjnych/ zagranicznych gospodarczych misji wyjazdowych odbywających się w miejscu, w którym znajduje się siedziba, główne miejsce prowadzenia działalności lub oddział beneficjenta, koszty podróży służbowych są niekwalifikowalne.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis.

9.3.5 Usługi zewnętrzne (udział w zagranicznych gospodarczych misjach wyjazdowych)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty organizacji pokazów, prezentacji i degustacji produktów w zakresie promocji marki produktowej, w tym zakupu usług w tym zakresie: wynajmu niezbędnych pomieszczeń oraz sprzętu, zakupu usług tłumaczenia, zakupu usług cateringowych.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis.

9.3.6 Usługi zewnętrzne (organizacja przyjazdowych misji gospodarczych o randze międzynarodowej)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty organizacji pokazów, prezentacji i degustacji produktów w zakresie promocji marki produktowej, w tym zakupu usług w tym zakresie: wynajmu niezbędnych pomieszczeń oraz sprzętu, zakupu usług tłumaczenia, zakupu usług cateringowych, zakupu usług hotelowych i transportowych dla uczestników przyjazdowej misji gospodarczej.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis.

9.3.7 Usługi zewnętrzne (doradztwo)

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są koszty usługi doradczej w zakresie internacjonalizacji produktu. Kwalifikowalne są koszty usług doradczych świadczonych przez doradców zewnętrznych. Usługi realizowane wewnętrznie u Wnioskodawcy (przez pracowników Wnioskodawcy) oraz przez osoby i podmioty z nim powiązane¹⁵ są niekwalifikowalne. Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego ani okresowego, nie mogą być też związane z bieżącą działalnością operacyjną, w szczególności w zakresie doradztwa podatkowego, księgowego, stałej obsługi prawnej lub reklamy.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis.

¹⁵ W rozumieniu Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027

9.3.8 Usługi zewnętrzne rezerwacja targów (de minimis)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty rezerwacji miejsca wystawowego na targach, imprezach targowo-konferencyjnych, opłaty rejestracyjnej za udział w targach oraz wpisu do katalogu targowego.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis. Koszty mogą zostać poniesione nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

9.3.9 Podatki i opłaty (prawa własności przemysłowej)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty opłat urzędowych związanych z uzyskaniem lub obroną patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy lub praw z rejestracji wzoru przemysłowego.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis.

9.3.10 Usługi zewnętrzne (prawa własności przemysłowej)

W ramach kategorii kwalifikowalne jest:

- a) pokrycie kosztów usług zawodowego pełnomocnika obejmujących przygotowanie dokumentacji zgłoszeniowej wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego oraz reprezentację przed organem ochrony własności przemysłowej;
- b) pokrycie kosztów tłumaczenia, w tym tłumaczenia przysięgłego, dokumentacji niezbędnej do zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego oraz prowadzenia postępowania przed właściwym krajowym, regionalnym, unijnym lub międzynarodowym organem ochrony własności przemysłowej.

Dla MŚP koszty te są objęte pomocą z art. 28, natomiast dla dużych przedsiębiorców - pomocą de minimis.

9.3.11 Usługi zewnętrzne – wstępne orzeczenie (de minimis)

W ramach kategorii kwalifikowalne są koszty wstępnego orzeczenia rzecznika patentowego o zdolności patentowej wynalazku lub zdolności ochronnej wzoru użytkowego. O tym, czy wydatek ten będzie uznany za kwalifikowalny decyduje pozytywny wynik orzeczenia potwierdzający zdolność patentową wynalazku lub zdolność ochronną wzoru użytkowego.

Koszty te zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorców, są objęte pomocą de minimis. Koszty mogą zostać poniesione nie wcześniej niż 12 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie.

Tabele intensywności wsparcia

Tabela nr 1. Intensywności wsparcia dla projektów badawczo-rozwojowych

Status wnioskodawcy	Badania przemysłowe ¹⁶	Badania przemysłowe (z uwzględnieniem premii 5% ¹⁷)	Badania przemysłowe (z uwzględnieniem premii 15% ¹⁸)	Prace rozwojowe ¹⁹	Prace rozwojowe (z uwzględnieniem premii 5% ²⁰)	Prace rozwojowe (z uwzględnieniem premii 15% ²¹)
Mikro	70%	75%	80%	45%	50%	60%
Małe	70%	75%	80%	45%	50%	60%
Średnie	60%	65%	75%	35%	40%	50%
Duże	50%	55%	65%	25%	30%	40%

Tabela nr 2. Intensywność wsparcia dla regionalnej pomocy inwestycyjnej uwzględniające zwiększenie intensywności dla obszarów do objęcia wsparciem z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji²²

Województwo	Przedsiębiorstwa		
	małe	średnie	duże ²³
Lubelskie (obszar „a”) ²⁴	70%	60%	50%
Podkarpackie (obszar „a”)	70%	60%	50%
Podlaskie (obszar „a”)	70%	60%	50%
Świętokrzyskie (obszar „a”)	70%	60%	50%
Warmińsko – mazurskie (obszar „a”)	70%	60%	50%
Kujawsko – pomorskie (obszar „a”)	60%	50%	40%
Lubuskie (obszar „a”)	60%	50%	40%
Opolskie (obszar „a”)	60%	50%	40%
Zachodniopomorskie (obszar „a”)	60%	50%	40%

¹⁶ Intensywności wsparcia uwzględniają premie określone w pkt 3.2 lit a) lub b) niniejszego Przewodnika.

¹⁷ Premie określone w pkt 3.2 lit. d) niniejszego Przewodnika.

¹⁸ Premie określone w pkt 3.2 lit. c) lub e) niniejszego Przewodnika.

¹⁹ Intensywności wsparcia uwzględniają premie określone w pkt 3.2 lit a) lub b) niniejszego Przewodnika.

²⁰ Premie określone w pkt 3.2 lit. d) niniejszego Przewodnika.

²¹ Premie określone w pkt 3.2 lit. c) lub e) niniejszego Przewodnika.

²² Zwiększenie intensywności wynika z decyzji Komisji Europejskiej, o której mowa w § 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2022–2027 (Dz. U. z 2021 poz. 2422).

²³ Intensywność wsparcia dotyczy również małych i średnich przedsiębiorstw dla nowych inwestycji o kosztach kwalifikowalnych przekraczających 55 mln euro. W Przedmiotowej tabeli przedstawiono intensywności dla projektów poniżej 55 mln kosztów kwalifikowanych w ramach regionalnej pomocy publicznej. W przypadku wyliczania dostosowanej kwoty pomocy uwzględnia się intensywności z kolumny dotyczącej dużych przedsiębiorców.

²⁴ **Obszary „a”** – obszary kwalifikujące się do uzyskania pomocy na mocy art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Na tych obszarach pomoc może być przyznana na inwestycję początkową niezależnie od wielkości przedsiębiorstwa.

Pomorskie (obszar „a”)				50%	40%	30%
Województwo	Podregion NUTS 3	Powiat/ gmina/ miasto		Przedsiębiorstwa		
				małe	średnie	duże ²⁵
Łódzkie (obszar „a”)	piotrkowski	gminy: Wola Krzysztoporska, Rozprza, Bełchatów, Drużbice, Kleszczów, Kluki, Rusiec, Szczerców, Żelów, Gorzkowice, Dobryszce, Gomunice, Kamieńsk, Lgota Wielka, Ładzice, Radomsko; miasta: Piotrków Trybunalski, Bełchatów, Radomsko		70% ²⁶	60% ²⁷	50% ²⁸
	sieradzki	gminy: Działoszyn, Kiełczygłów, Nowa Brzeźnica, Pajęczno, Rząśnia, Siemkowice, Strzelce Wielkie, Sulmierzyce, Czarnożyły, Konopnica, Osjaków, Ostrówek, Wieluń, Wierzchlas, Widawa, Złoczew				
	pozostałe obszary woj. łódzkiego			60%	50%	40%
Małopolskie (obszar „a”)	oświęcimski	powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki		70% ²⁹	60% ³⁰	50% ³¹
	pozostałe obszary woj. małopolskiego			60%	50%	40%
Śląskie (obszar „a”)	katowicki	powiaty: m. Chorzów, m. Katowice, m. Mysłowice, m. Ruda Śląska, m. Siemianowice Śląskie, m. Świętochłowice		60% ³²	50% ³³	40% ³⁴
	sosnowiecki	powiaty: będziński, zawierciański, m. Dąbrowa Górnicza, M. Jaworzno, M. Sosnowiec				
	tyski	powiaty: mikołowski, pszczyński, bieruńsko – lędziński, m. Tychy				
	bielski	powiaty: bielski, cieszyński, żywiecki, m. Bielsko - Biała				
	rybnicki	powiaty: raciborski, rybnicki, wodzisławski, m. Jastrzębie – Zdrój, m. Rybnik, m. Żory				
	bytomski	powiaty: lubliniecki, tarnogórski, m. Bytom, m. Piekary Śląskie				
	gliwicki	powiaty: gliwicki, m. Gliwice, m. Zabrze				
	pozostałe obszary woj. śląskiego			50%	40%	30%
	Poznań	powiat: m. Poznań	od 01.01.2022 r. do 31.12.2024 r.	40%	30%	20%
			od 01.01.2025 r. do 31.12.2027 r.	35%	25%	15%
	poznański	powiaty: obornicki, poznański, szamotulski, średzki, śremski	od 01.01.2022 r. do 31.12.2024 r	40%	30%	20%
			od 01.01.2025 r. do 31.12.2027 r.	35%	25%	15%
	pozostałe obszary woj. wielkopolskiego			45%	35%	25%

²⁵ Intensywność wsparcia dotyczy również małych i średnich przedsiębiorstw dla nowych inwestycji o kosztach kwalifikowalnych przekraczających 55 mln euro.

²⁶ Uwzględniono zwiększenie intensywności pomocy dla terytoriów wybranych do objęcia wsparciem z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (od 16.02.2023 r.).

²⁷ Jw.

²⁸ Jw.

²⁹ Uwzględniono zwiększenie intensywności pomocy dla terytoriów wybranych do objęcia wsparciem z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (od 16.02.2023 r.).

³⁰ Jw.

³¹ Jw.

³² Uwzględniono zwiększenie intensywności pomocy dla terytoriów wybranych do objęcia wsparciem z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (od 16.02.2023 r.).

³³ Jw.

³⁴ Jw.

Wielkopolskie (obszar „c”) ³⁵						
Dolnośląskie (obszar „c”)	Wrocław	powiat: m. Wrocław	od 01.01.2022 r. do 31.12.2024 r.	40%	30%	20%
			od 01.01.2025 r. do 31.12.2027 r.	35%	25%	15%
	pozostałe obszary woj. dolnośląskiego			45%	35%	25%
Mazowieckie (obszar „a”)	siedlecki	powiaty: garwoliński, łosicki, siedlecki, sokołowski, węgrowski, m. Siedlce		70%	60%	50%
	ciechanowski	powiaty: ciechanowski, mławski, płoński, pułtuski, żuromiński		60%	50%	40%
	ostrołęcki	powiaty: makowski, ostrołęcki, ostrowski, przasnyski, wyszkowski, m. Ostrołęka				
	płocki	powiaty: gostyniński, płocki, sierpecki, m. Płock				
	radomski	powiaty: białobrzeski, kozienicki, lipski, przysuski, radomski, szydłowiecki, zwoleński, m. Radom				
	żyrardowski	powiaty: grójecki, sochaczewski, żyrardowski				
Mazowieckie (obszar „c”)	warszawski wschodni	gminy: Dąbrówka, Dobrze, Jadów, Kałuszyn, Kołbiel, Latowicz, Mrozy, Osieck, Serock, Siennica, Sobienie – Jezioro, Strachówka, Tłuszcz		55%	45%	35%
	warszawski zachodni	gminy: Baranów, Błonie, Góra Kalwaria, Grodzisk Mazowiecki, Jaktorów, Kampinos, Leoncin, Leszno, Nasielsk, Prażmów, Tarczyn, Zakroczym, Żabia Wola		45%	35%	25%
Mazowieckie (poza obszarami „a” i „c”)	– m. st. Warszawa, – powiat legionowski (gminy: Legionowo, Jabłonna, Nieporęt, Wieliszew), – powiat miński (gminy: Mińsk Mazowiecki, Sulejówek, Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Jakubów, Stanisławów), – powiat otwocki (gminy: Józefów, Otwock, Celestynów, Karczew, Wiązowna), – powiat wołomiński (gminy: Kobyłka, Marki, Żąbki, Zielonka, Klembów, Poświętne, Radzymin, Wołomin), – powiat grodziski (gminy: Milanówek, Podkowa Leśna), – powiat nowodworski (gminy: Nowy Dwór Mazowiecki, Czosnów, Pomiechówek), – powiat piaseczyński (gminy: Konstancin-Jeziorna, Lesznowola, Piaseczno), – powiat warszawski zachodni (gminy: Izabelin, Łomianki, Ożarów Mazowiecki, Stare Babice), – powiat pruszkowski (cały).			0%	0%	0%

³⁵ **Obszary „c”** – obszary kwalifikujące się do uzyskania pomocy na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Na tych obszarach pomoc może być przyznana dla MŚP na dowolną formę inwestycji początkowej. Natomiast pomoc dla dużych przedsiębiorstw może zostać przyznana wyłącznie na inwestycję początkową na rzecz nowej działalności gospodarczej w danym obszarze.

Tabela nr 3. Intensywności wsparcia w ramach art. 36-47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014

Lokalizacja	Przedsiębiorstwa duże	Przedsiębiorstwa średnie	Przedsiębiorstwa mikro i małe
1. Art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 -Pomoc inwestycyjna na ochronę środowiska, w tym obniżenie emisyjności (w przypadku kategorii wydatku 7.3.8 i 7.3.9 zastosuj intensywności z lit. a) lub b) , natomiast w przypadku kategorii wydatku 7.3.10 <i>Ochrona środowiska - całkowite koszty inwestycji (obniżona intensywność pomocy)</i> wskazane w lit. a) i b) maksymalne intensywności pomocy publicznej należy zmniejszyć o 50%			
a) Art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - inwestycje prowadzące do pełnej redukcji emisji bezpośrednich, z wyjątkiem inwestycji opartych na wykorzystaniu biomasy			
Obszar a*	65%	75%	85%
Obszar c**	55%	65%	75%
Poza obszarem „a” i „c”***	50%	60%	70%
b) Art. 36 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – inwestycje na ochronę środowiska inne niż wymienione w pkt 1 lit. a)			
Obszar a*	55%	65%	75%
Obszar c**	45%	55%	65%
Poza obszarem „a” i „c”***	40%	50%	60%
2. Art. 38 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - efektywność energetyczną inną niż w budynkach (			
Obszar a*	22,5%	27,5%	32,5%
Obszar c**	17,5%	22,5%	27,5%
Poza obszarem „a” i „c”***	15%	20%	25%
3. Art. 38a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - inwestycje wspierające efektywność energetyczną w budynkach (w przypadku kategorii wydatku 7.3.12 zastosuj intensywności z lit. a), b), c) lub d)			
a) Art. 38a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - inwestycje wspierające efektywność energetyczną w budynkach; inwestycje polegające na instalacji lub wymianie tylko jednego rodzaju elementów budynku w rozumieniu art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE			
Obszar a*	40%	50%	60%
Obszar c**	30%	40%	50%
Poza obszarem „a” i „c”***	25%	35%	45%
Zwiększenie efektywności o min. 40% w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji – obszar a	55%	65%	75%

Lokalizacja	Przedsiębiorstwa duże	Przedsiębiorstwa średnie	Przedsiębiorstwa mikro i małe
Zwiększenie efektywności o min. 40% w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji – obszar c	45%	55%	65%
Zwiększenie efektywności o min. 40% w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji – poza obszarem „a” i „c”	40%	50%	60%
b) Art. 38a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - inwestycje wspierające efektywność energetyczną w budynkach; inwestycje polegające na instalacji lub wymianie tylko jednego rodzaju elementów budynku w rozumieniu art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE, podejmowane w celu spełnienia minimalnych norm unijnych oraz gdy pomoc publiczna zostaje udzielona w okresie krótszym niż 18 miesięcy przed wejściem w życie tych norm			
Obszar a*	30%	40%	50%
Obszar c**	20%	30%	40%
Poza obszarem „a” i „c”***	15%	25%	35%
c) Art. 38a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - inwestycje wspierające efektywność energetyczną w budynkach; inwestycje inne niż wskazane w pkt 3 lit a) lub b), podejmowane w celu spełnienia minimalnych norm unijnych oraz gdy pomoc publiczna zostaje udzielona w okresie krótszym niż 18 miesięcy przed wejściem w życie tych norm			
Obszar a*	35%	45%	55%
Obszar c**	25%	35%	45%
Poza obszarem „a” i „c”***	20%	30%	40%
d) Art. 38a rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 - inwestycji wspierających efektywność energetyczną w budynkach, inne niż wskazane w pkt 3 lit. a), b) lub c)			
Obszar a*	45%	55%	65%
Obszar c**	35%	45%	55%
Poza obszarem „a” i „c”***	30%	40%	50%
Zwiększenie efektywność o min. 40% w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji – obszar a	60%	70%	80%
Zwiększenie efektywność o min. 40% w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji – obszar c	50%	60%	70%
Zwiększenie efektywność o min. 40% w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji – poza obszarem „a” i „c”	45%	55%	65%

Lokalizacja	Przedsiębiorstwa duże	Przedsiębiorstwa średnie	Przedsiębiorstwa mikro i małe
4. Art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – produkcja energii odnawialnej, wodoru odnawialnego oraz wysokosprawnej kogeneracji opartej na odnawialnych źródłach energii (w przypadku kategorii wydatku 7.3.13 - OZE, wodór i kogeneracja – całkowite koszty inwestycji zastosuj intensywności z lit. a) lub b)			
a) Art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – dotyczących produkcji energii odnawialnej, z uwzględnieniem pomp ciepła w rozumieniu art. 2 pkt 108b rozporządzenia nr 651/2014 spełniających warunki określone w Załączniku VII do dyrektywy 2018/2001, wodoru odnawialnego oraz wysokosprawnej kogeneracji opartej na odnawialnych źródłach energii			
Wszystkie obszary	45%	55%	65%
b) Art. 41 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – inwestycje inne niż wskazano w pkt 4a)			
Wszystkie obszary	30%	40%	50%
5. Art. 46 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy (w przypadku kategorii wydatku 7.3.14 - Efektywny energetycznie system ciepłowniczy lub chłodniczy – całkowite koszty inwestycji zastosuj intensywności z poniższej tabeli)			
Wszystkie obszary	30%	40%	50%
Dla inwestycji wykorzystujących wyłącznie energię z odnawialnych źródeł energii, ciepła odpadowego lub kombinacji tych rodzajów energii, w tym wysokosprawnej kogeneracji opartej na odnawialnych źródłach energii	45%	55%	65%
6. Art. 47 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 – efektywne gospodarowanie zasobami i wspieranie przechodzenia na GOZ (w przypadku kategorii wydatku 7.3.15 Gospodarowanie zasobami i GOZ - Dodatkowe koszty (scenariusz alternatywny) oraz 7.3.16 Gospodarowanie zasobami i GOZ - Dodatkowe komponenty w istniejącym zakładzie zastosuj intensywności z poniższej tabeli)			
Obszar a*	55%	65%	75%
Obszar c**	45%	55%	65%
Poza obszarem „a” i „c”***	40%	50%	60%

***obszary „a”** - województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie, łódzkie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, pomorskie, śląskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie oraz region mazowiecki regionalny.

****obszary „c”** - województwa: dolnośląskie i wielkopolskie oraz następujące gminy należące do regionu warszawskiego stołecznego: Baranów, Błonie, Dąbrówka, Dobrze, Góra Kalwaria, Grodzisk

Mazowiecki, Jadów, Jaktorów, Kałuszyn, Kampinos, Kołbiel, Latowicz, Leoncin, Leszno, Mrozy, Nasielsk, Osieck, Prażmów, Serock, Siennica, Sobienie-Jeziory, Strachówka, Tarczyn, Tłuszcz, Zakroczym i Żabia Wola.

*****obszary poza „a” i „c”** - Miasto stołeczne Warszawa oraz powiaty ościenne tj.: powiat legionowski (gminy: Legionowo, Jabłonna, Nieporęt, Wieliszew), powiat miński (gminy: Mińsk Mazowiecki, Sulejówek, Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Jakubów, Stanisławów), powiat otwocki (gminy: Józefów, Otwock, Celestynów, Karczew, Wiązowna), powiat wołomiński (gminy: Kobyłka, Marki, Ząbki, Zielonka, Klembów, Poświętne, Radzymin, Wołomin) powiat grodziski (gminy: Milanówek, Podkowa Leśna), powiat nowodworski (gminy: Nowy Dwór Mazowiecki, Czosnów, Pomiechówek), powiat piaseczyński (gminy: Konstancin Jeziorna, Lesznowola, Piaseczno), powiat pruszkowski cały, powiat warszawski zachodni (gminy: Izabelin, Łomianki, Ożarów Mazowiecki, Stare Babice).